

TOMASZ SŁAWIŃSKI

KRETKOWSCY

I ICH DZIEJE OD POŁOWY XIV WIEKU

Włocławek–Warszawa 2007

SPIS TREŚCI

WSTĘP	9
1. ARKELOWIE I RÓD DOŁĘGÓW (od XI do XIV wieku)	
1.1. Legenda herbowa Dołęgów	17
1.2. W hrabstwie Holandii	19
1.3. Na ziemiach polskich	23
1.4. Ród Dołęgów	28
2. ŚREDNIOWIECZE (od początku XIV do końca XV wieku)	
2.1. Sędziowie dobrzyńscy (Myślībór, Andrzej z Wierzbicka)	33
2.2. Pod Grunwaldem (Jan Starszy z Kretkowa, kasztelan dobrzyński)	39
2.3. Starosta jagielloński (Jan Młodszy z Kretkowa, wojewoda brzeski i starosta generalny kujawski)	52
2.4. Uniwersytet i łowy (Wojciech, kanonik kujawski)	63
2.5. Panowie na Chodczu (Andrzej, wojewoda brzesko-kujawski, i jego dzieci)	67
2.6. Rozwój domeny ziemskiej (dobra dobrzyńskie, Chodecz, Izbica, Rogoźno)	81
3. WIEK ŻŁOTY (wiek XVI)	
3.1. Senator i rojalista (Mikołaj, wojewoda brzeski)	89
3.2. Podróżnicy, dyplomaci i mężobójcy (Erazm, kasztelan gnieźnieński, Sylwester, kasztelan kruszwicki)	102
3.3. Budowanie fortuny (Andrzej, kasztelan kowalski, Grzegorz, wojewoda brzeski)	131
3.4. Panięta i różnowiercy (Andrzej, wojewoda brzeski, Łukasz, kasztelan brzeski, Mikołaj, Stanisław, Erazm, kanonik kujawski, Jerzy, starosta wschowski)	139

4. SREBRNE PÓŁWIECZE (pierwsza połowa XVII wieku)

4.1. Marszałek dworu królewicza (Andrzej, wojewoda brzeski)	165
4.2. Fundator i zajeżdźca (Jan, wojewodzie brzeski)	186
4.3. Posesjonat i wojewodzina (Jerzy poseł na sejm konwokacyjny, Barbara z Kretkowskich Rozdrażewska, IIv. Radomska)	192
4.4. W kapitule i w klasztorze	202

5. MIĘDZY GDAŃSKIEM A WROCŁAWIEM (od połowy XVII w. do roku 1728)

5.1. Szwedzkie koligacje (Jan Kazimierz, Marcin Zygmunt)	235
5.2. Magnat i muszkieter (Stanisław Kazimierz i Jan Rafał)	248
5.3. Wielbiciel muz (Władysław Jan, kasztelan chełmiński)	262

6. DZIEDZICE WIĘCŁAWIC (od pierwszej połowy XVII w. do roku 1810)

6.1. Husarz i poeta (Stanisław, wojewodzie brzeski)	285
6.2. Panowie bracia (Kazimierz, Józef, kasztelan kowalski, Antoni, kasztelan kowalski, Urban Zygmunt, łowczy inowrocławski)	294
6.3. Żmudna praca (Wojciech, wojewodzie brzeski, Ludwik Wawrzyniec)	308
6.4. Ostatni wojewoda (Zygmunt, wojewoda chełmiński)	314

7. OD BIEŻUNIA DO GRABOWA (od połowy XVII w. do roku 1822)

7.1. W służbie królewskiej (Damian Franciszek, kasztelan chełmiński)	335
7.2. Piórem i pastorałem (Feliks Ignacy, biskup chełmiński)	347
7.3. Calamitas fortunae (Jan, chorąży gostyński)	355
7.4. Konfederat i sarmata (Jakub Zygmunt, starosta przedecki)	363
7.5. Generał i wolnomularz (Feliks, senator-kasztelan)	383

8. JACY BYLI

8.1. Portret zbiorowy	393
8.2. Byt codzienny	409
8.3. Klienci, patroni i służby	422

8.4. Kretkowscy z innych rodów lub zagubieni w historii	430
8.5. Herb, zawołanie, dewiza	436

9. W XIX I XX WIEKU

9.1. Poseł sejmowy (Józef, starościc przedecki)	439
9.2. Hrabia-rejent (Włodzimierz Rajmund)	443
9.3. Odnowiciel fortuny (Leon Zygmunt)	450
9.4. Praca organiczna (Emilian i Izabela)	456
9.5. W Paryżu i w Krakowie (Władysław Zygmunt)	466
9.6. W okresie powstania	474
9.7. Rolnicy i społecznicy (Mieczysław, Leon i Maria)	481
9.8. Derby, wystawy i wojna (Konrad Bronisław, Stefan, Zbigniew i Bohdan)	489
9.9. Ziemiańskie życie (Ignacy, Antoni i Stanisław)	509
9.10. Uczony i oficer (Bronisław i Jan)	526

ZAKOŃCZENIE	531
Wykaz ważniejszych skrótów	539
Tablice genealogiczne	541
Źródła	561
Bibliografia	571
Spis ilustracji	591
Indeks osobowy	597